

Mawrth 2022

Y Cwricwlwm i Gymru

Sut mae consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol yn cynorthwyo ysgolion?

Y Cwricwlwm i Gymru - sut mae consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol yn cynorthwyo ysgolion?

Cytunodd Estyn gyda Llywodraeth Cymru i gynnal arolwg thematig i adolygu a gwerthuso effaith y cymorth a'r dysgu proffesiynol a ddarperir gan gonsortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol i ysgolion ac UC'Dau i gynorthwyo cyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru yn genedlaethol. Mae ffocws penodol ar yr effaith y mae cymorth wedi'i chael ar ddealltwriaeth ymarferwyr o ddatblygu a dylunio'r cwricwlwm, ac ar wella addysgu a dysgu i alluogi cwricwla cryf ym mhob ysgol yng Nghymru.

Mae'r adroddiad hwn yn dilyn ein hadroddiadau am y cwricwlwm a gyhoeddwyd yn ddiweddar. Mae'r rhain yn cynnwys Paratoi ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru – astudiaethau achos a chameos o ysgolion uwchradd, ysgolion pob oed ac ysgolion arbennig (Estyn, 2020c) sy'n adrodd ar y cryfderau a'r rhwystrau y mae'r ysgolion hyn wedi eu profi fel rhan o'u gwaith cwricwlwm. Yn ychwanegol, edrychodd ein hadroddiad Arloesi'r cwricwlwm mewn ysgolion cynradd (Estyn, 2018a) ar sut roedd ysgolion cynradd yn paratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd. Mae hwn yn rhan o gyfres o adroddiadau sy'n rhoi arweiniad yn ystod y cyfnod hwn o newid mewn addysg. Mae adroddiadau blaenorol yn cynnwys: Gwellu Addysgu (Estyn, 2018b), Paratoi ar gyfer y Fframwaith Cymhwysedd Digidol (Estyn, 2018c), Datblygu arweinyddiaeth – astudiaethau achos o ddysgu proffesiynol ar gyfer arweinyddiaeth ysgolion (Estyn, 2020a) a Partneriaethau â chyflogwyr mewn ysgolion uwchradd ac arbennig (Estyn, 2020b). Mae'r adroddiad hwn hefyd yn defnyddio'r canfyddiadau a rannwyd yn adroddiadau blynyddol diweddar PAEM (Estyn, 2018d; 2019; 2020d).

Y gynulleidfa a fwriedir ar gyfer yr adroddiad hwn yw Llywodraeth Cymru, consortia rhanbarthol, awdurdodau lleol, ysgolion ac unedau cyfeirio disgyblion.

Cafodd y gweithgarwch a gynlluniwyd ar gyfer yr adolygiad thematig ei adolygu a'i addasu yn unol â chyfyngiadau COVID-19. Mae'r adroddiad yn defnyddio canfyddiadau o arolygiadau a gynhaliwyd cyn mis Mawrth 2020, ymweliadau â phob un o'r pedwar consortiwm, y tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm ac ymweliadau ar y safle ac ymweliadau rhithwir â detholiad o ysgolion cynradd, uwchradd, pob oed ac arbennig ledled Cymru. Fel rhan o'u gwaith parhaus, ymgysylltodd ein harolygwyr cyswllt â'r 19

awdurdod lleol sy'n gweithio fel rhan o gonsortium rhanbarthol i ddysgu am y cymorth a ddarperir i ysgolion. Fel rhan o'r broses casglu tystiolaeth, defnyddiom ni holiadur agored i gasglu barn arweinwyr a staff ysgolion.

DOCUMENT DETAILS

Hawlfraint

Cefndir

Prif ganfyddiadau

Argymhellion

Cymorth ar gyfer dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm

Support to improve the quality of teaching and the key enabler for curriculum delivery

Cymorth ar gyfer arweinyddiaeth o ran addysgu a dysgu

Approaches to evaluating the support for schools and PRUs

Atodiad 1: Sail y dystiolaeth

Geirfa

Cyfeiriadau

Document details

Hawlfraint

Cefndir

Prif ganfyddiadau

Argymhellion

Cymorth ar gyfer dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm

Support to improve the quality of teaching and the key enabler for curriculum delivery

Cymorth ar gyfer arweinyddiaeth o ran addysgu a dysgu

Approaches to evaluating the support for schools and PRUs

Atodiad 1: Sail y dystiolaeth

Geirfa

Cyfeiriadau

Hawlfraint

Diben Estyn yw arolygu ansawdd a safonau mewn addysg a hyfforddiant yng Nghymru. Mae Estyn yn gyfrifol am arolygu:

- ysgolion a lleoliadau meithrin a gynhelir gan, neu sy'n cael eu hariannu gan, awdurdodau lleol
- ysgolion cynradd
- ysgolion uwchradd
- ysgolion arbennig
- unedau cyfeirio disgyblion
- ysgolion pob oed
- ysgolion annibynnol
- addysg bellach
- colegau annibynnol arbenigol
- partneriaethau dysgu oedolion yn y gymuned
- gwasanaethau addysg llywodraeth leol
- addysg a hyfforddiant athrawon
- Cymraeg i oedolion
- dysgu yn y gwaith
- dysgu yn y sector cyfiawnder

Mae Estyn hefyd:

- yn adrodd i Senedd Cymru ac yn rhoi cyngor ar ansawdd a safonau mewn addysg a hyfforddiant yng Nghymru i Lywodraeth Cymru ac eraill
- yn cyhoeddi achosion o arfer dda yn seiliedig ar dystiolaeth arolygu

Cymerwyd pob rhagofal posibl i sicrhau bod y wybodaeth yn y ddogfen hon yn gywir adeg ei chyhoeddi. Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu sylwadau ynglŷn â'r ddogfen hon / cyhoeddiad hwn at:

Yr Adran Gyhoeddiadau

Estyn

Llys Angor

Heol Keen

Caerdydd

CF24 5JW neu drwy anfon e-bost at cyhoeddiadau@estyn.llyw.cymru

Mae'r cyhoeddiad hwn a chyhoeddiadau eraill gan Estyn ar gael ar ein gwefan:
www.estyn.llyw.cymru

Cyfieithwyd y ddogfen hon gan Trosol (Saesneg i Gymraeg).

© Hawlfraint y Goron 2022: Gellir aildefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei aildefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Goron a rhaid nodi teitl y ddogfen / cyhoeddiad penodol.

Cefndir

Y Model Cenedlaethol ar gyfer Gweithio'n Rhanbarthol

Yn 2014, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y Model Cenedlaethol ar Gyfer Gweithio'n Rhanbarthol (Llywodraeth Cymru, 2014). Ei nod oedd adeiladu ar gydweithio rhwng awdurdodau lleol yng Nghymru i ddarparu gwasanaethau gwella ysgolion. Dangosodd ymrwymiad dyfnach i weithio'n rhanbarthol, a phwysleisio model gwella ysgolion wedi'i seilio ar gymorth ar y ddwy ochr a oedd yn newydd i raddau helaeth yn y rhan fwyaf o Gymru. Diweddarwyd y model hwn ym mis Hydref 2015 i gofnodi'r cynnydd a wnaed mewn gweithio'n rhanbarthol ac fel dogfen arweiniol i gefnogi cynnydd yn y dyfodol (Llywodraeth Cymru, 2015).

Ar hyn o bryd, mae pedwar consortiwm rhanbarthol yng Nghymru, GwE (Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Gwynedd, Ynys Môn, a Wrecsam), ERW (Sir Gaerfyrddin, Ceredigion, Castell-nedd Port Talbot, Sir Benfro, Powys ac Abertawe), GCA (Blaenau Gwent, Caerffili, Sir Fynwy, Casnewydd a Thorfaen) a CCD (Pen-y-bont ar Ogwr, Caerdydd, Merthyr Tudful, Rhondda Cynon Taf a Bro Morgannwg). Ym mis Mawrth 2020, tynnodd Castell-nedd Port Talbot yn ôl o ERW ac, yn 2020, rhoddodd Ceredigion a Phowys rybudd hefyd eu bod am dynnu'n ôl o ERW. Ym mis Medi 2021, lansiodd Partneriaeth fel partneriaeth y tri awdurdod lleol sy'n weddill o gonsortium gwreiddiol ERW (Sir Gaerfyrddin, Sir Benfro ac Abertawe). Ers hynny, mae Ceredigion a Phowys wedi creu partneriaeth anffurfiol. Nid yw Castell-nedd Port Talbot yn gweithio gyda chonsortium rhanbarthol na phartneriaeth ar hyn o bryd.

Yn y Model Cenedlaethol ar Gyfer Gweithio'n Rhanbarthol, mae Llywodraeth Cymru yn gwneud y canlynol yn glir: "Mae awdurdodau lleol yn cadw'r cyfrifoldebau statudol am ysgolion a gwella ysgolion. Mae'r model cenedlaethol yn seiliedig ar weledigaeth o gonsortia rhanbarthol ar gyfer gwella ysgolion a fydd yn gweithio ar ran awdurdodau lleol i arwain, trefnu a chydlynu gwelliannau ym mherfformiad ysgolion ac yn addysg ein pobl ifanc. Helpu'r rheini sy'n addysgu ein plant a'n pobl ifanc yw prif genhadaeth a diben ein consortia rhanbarthol. Eu swyddogaeth, o'r herwydd, yw cefnogi ysgolion ac awdurdodau lleol gyda'u hymdrechion i:

- wella deilliannau dysgu ar gyfer pob person ifanc;
- sicrhau bod yr addysgu a'r dysgu a geir o safon; a
- chefnogi a galluogi arweinwyr ysgolion i arwain eu hysgolion yn well.” (Llywodraeth Cymru, 2015, tud.5)

Dyfodol Llwyddiannus

Yn 2014, gofynnodd y Gweinidog Addysg a Sgiliau i'r Athro Donaldson gynnal adolygiad o drefniadau'r cwricwlwm ac asesu yng Nghymru o'r cyfnod sylfaen i gyfnod allweddol 4. Mae'r adroddiad deilliedig, sef Dyfodol Llwyddiannus (Donaldson, 2015), yn amlinellu cynigion ar gyfer cwricwlwm newydd sy'n adeiladu ar gryfderau presennol addysg yng Nghymru. Mae'r adroddiad yn nodi pedwar diben sy'n darparu man cychwyn ar gyfer Cwricwlwm newydd i Gymru, sef:

- dysgwyr uchelgeisiol, galluog, sy'n barod i ddysgu drwy gydol eu hoes
- cyfranwyr mentrus, creadigol sy'n barod i chwarae eu rhan yn llawn yn eu bywyd a'u gwaith
- dinasyddion egwyddorol, gwybodus yng Nghymru a'r byd
- unigolion iach, hyderus sy'n barod i fyw bywyd boddhaus gan wireddu eu dyheadau fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas (Donaldson, 2015, tud.29)

Mae adroddiad Dyfodol Llwyddiannus yn cydnabod ei fod 'yn anochel y bydd y pedwar diben yn galw am ddefnyddio repertoire eang o ddulliau addysgu a dysgu' a bod yna 'gyd-ddibyniaeth sylfaenol rhwng dibenion y cwricwlwm ac addysgeg' (Donaldson, 2015, tt.63-64).

Ar ôl cyhoeddi adroddiad Dyfodol Llwyddiannus, recriwtiodd Llywodraeth Cymru ysgolion arloesi o bob cwr o Gymru i gefnogi dylunio'r Cwricwlwm i Gymru. Trwy gydol yr adroddiad hwn, cyfeirir at hyn fel y cyfnod dylunio cenedlaethol.

Cwricwlwm Drafft i Gymru

Ym mis Ebrill 2019, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru gwricwlwm drafft a grëwyd ar y cyd ag ysgolion arloesi o bob cwr o Gymru, a bu'n ymgynghori arno. Cafwyd ymateb cryf i'r ymgynghoriad, ac ym mis Ionawr 2020, cyhoeddodd Llywodraeth

Cymru y canllawiau terfynol ar y cwricwlwm, a ddiweddarwyd i ystyried yr adborth a ddarparwyd (Llywodraeth Cymru, 2020a).

Y Daith i 2022

Ym mis Hydref 2020, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ‘Y Daith i 2022’ (Llywodraeth Cymru, 2020b). Mae’r canllawiau hyn yn amlinellu disgwyliadau ar y cyd o beth mae gwireddu’r cwricwlwm yn ei olygu i ymarferwyr, ysgolion a lleoliadau o 2022. Ei nod yw helpu ysgolion i baratoi ar gyfer dylunio a gweithredu eu cwricwlwm. O ganlyniad i effaith pandemig COVID-19 ar ysgolion, cyhoeddodd Gweinidog y Gymraeg ac Addysg y byddai ysgolion uwchradd yn cael dyddiad gweithredu dewisol, sef Medi 2023, ac y byddai pob darparwr arall yn gweithredu’r Cwricwlwm i Gymru yn unol â’r hyn a drefnwyd ym mis Medi 2022. Er mwyn ystyried effaith y pandemig, diweddarodd Llywodraeth Cymru ‘Y Daith i 2022’ hefyd, ac ailenwi’r ddogfen Y Daith i Gyflwyno’r Cwricwlwm (Llywodraeth Cymru, 2021a). Mae Y Daith i Gyflwyno’r Cwricwlwm yn ystyried adnewyddu a diwygio, fel ei gilydd, ac yn darparu disgwyliadau ar y cyd ar gyfer ysgolion ac UC Dau wrth iddynt symud allan o’r pandemig a thuag at weithredu’r Cwricwlwm i Gymru.

Gwella ysgolion yng Nghymru: safbwynt OECD

Yn 2014, cyhoeddodd y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (OECD) adolygiad o addysg yng Nghymru, sef ‘Gwella ysgolion yng Nghymru: safbwynt OECD’ (OECD, 2014). Mae’r adroddiad yn darparu argymhellion i gryfhau’r system addysg yn y tymor hir. Mae’r adroddiad yn nodi y bu ysgolion yn wynebu heriau o ran rhoi ystod o bolisiau a fframweithiau ar waith, a bod graddfa’r diwygio dros raddfa amser fer yn golygu bod rhai polisiau dim ond yn cael eu rhoi ar waith yn rhannol. Cyhoeddodd yr OECD adroddiad dilynol yn 2017, ‘Y Daith i Ddiwygio Addysg yng Nghymru: Asesiad polisi cyflym’ (OECD, 2017). Mae’r adroddiad hwn “yn dadansoddi’r diwygiadau a fabwysiadwyd er 2014 ac yn cynnig argymhellion i lywio’r camau nesaf” (OECD, 2017, tud.7). Canolbwyntiodd yr argymhellion hyn ar agweddau pwysig fel meithrin ‘cyfalaf proffesiynol’, ‘bodloni gofynion dysgu ei fyfyrwyr a sicrhau tegwch ac ansawdd’ a ‘chreu fframwaith asesu ac atebolrwydd cydlynus’ (OECD, 2017, tud.8)

Yn 2021, cyhoeddodd yr OECD yr adolygiad diweddaraf o'r system addysg yng Nghymru, a rhoddodd ystyriaeth fanylach i ddysgu proffesiynol parhaus athrawon (OECD, 2021). Nododd yr adolygiad hwn gryfderau, gwendidau, cyfleoedd a bygythiadau. Yn yr adroddiad hwn, mae'r OECD yn cydnabod yr "ymrwymiad gwleidyddol i newid diwylliannol sy'n ffafriol i ddysgu proffesiynol" (OECD 2021, tud.12). Hefyd, nododd fod angen gwella gwerthuso dysgu proffesiynol ar lefel system. Hefyd, nododd yr adroddiad y bu "symud yn y cydbwysedd oddi wrth her i gefnogaeth o fewn y consortia rhanbarthol" (OECD 2021, tud.18), ond awgrymodd nad yw hyn bob amser yn glir ar lefel ysgolion.

Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth Ein Cenedl: Cynllun Gweithredu 2017-21,

(Llywodraeth Cymru, 2017)

Mae'r cynllun hwn yn datgan bod datblygu trefniadau cwricwlwm ac asesu gweddnewidiol yn nod annatod y Genhadaeth Genedlaethol, ac y bydd angen i waith i wireddu'r cwricwlwm newydd ganolbwyntio ar y pedwar amcan galluogi allweddol canlynol:

1. Datblygu proffesiwn addysg o ansawdd uchel
2. Arweinwyr ysbrydoledig sy'n cydweithio i godi safonau
3. Ysgolion cryf a chynhwysol, sydd wedi ymrwymo i ragoriaeth, tegwch a lles
4. Trefniadau asesu, gwerthuso ac atebolrwydd cadarn sy'n cefnogi system hunanwella (Llywodraeth Cymru, 2017, tud.3)

Mae nodau ar gyfer 2021 yn cynnwys:

- defnyddio ymchwil addysgegol a chydweithio effeithiol i gefnogi datblygu cwricwlwm o'r radd flaenaf a fydd yn helpu codi safonau yng Nghymru
- datblygu dull gweddnewidiol o ran dysgu, addysgu ac asesu'r Gymraeg
- ymestyn a hyrwyddo profiadau ehangach disgyblion fel bod y cwricwlwm yn gyfoethog ac amrywiol, yn ogystal â bod yn gynhwysol, yn eang a chytbwys (Llywodraeth Cymru, 2017, tud.18).

Cynllun Adnewyddu a Diwygio

Yn 2021, cyhoeddodd Gweinidog y Gymraeg ac Addysg y ‘Cynllun Adnewyddu a Diwygio’ i ymateb i’r heriau sy’n deillio o bandemig COVID-19 (Llywodraeth Cymru, 2021b). Mae’r cynllun yn amlinellu dull Llywodraeth Cymru o gefnogi ysgolion i alluogi eu disgyblion i wneud cynnydd cryf ac ystyrlon. Mae Llywodraeth Cymru wedi adeiladu ar yr hyn y maent “yn gwybod ei fod wedi helpu cefnogi cynnydd a lles dysgwyr” (Llywodraeth Cymru 2021b, tud.8) yn ystod y pandemig, a chyn hynny.

Egwyddor sybsidiaredd

Argymhellodd adroddiad Dyfodol Llwyddiannus (Donaldson, 2015) y dylid cymhwyso egwyddor sybsidiaredd i broses diwygio’r cwricwlwm. Roedd y model ysgolion arloesi wrth wraidd y dull hwn. Roedd hyn yn golygu rhwydwaith esblygol o ysgolion arloesi yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru, Estyn, consortia rhanbarthol a phartneriaid allweddol eraill ar draws y system addysg yng Nghymru i ddatblygu’r Cwricwlwm i Gymru. Yn 2018, lluniodd Llywodraeth Cymru (2018) adroddiad yn gwerthuso’r model ysgolion arloesi. Mae’n cynnwys pump o argymhellion, sef:

1. Angen am fwy o ymgysylltu â’r holl ysgolion partner yng Nghymru
2. Angen i barhau i fonitro ac adolygu’r ffyrdd y cyflawnir rolau a chyfrifoldebau’r holl bartneriaid
3. Angen i sicrhau bod prosesau rheoli risg cadarn ar waith
4. Angen i ymgysylltu â phrifysgolion, canolfannau ymchwil ac arbenigwyr mewn datblygu’r cwricwlwm
5. Angen am gysylltiadau cryfach rhwng arloeswyr y cwricwlwm ac arloeswyr dysgu proffesiynol (Llywodraeth Cymru, 2018)

Bil Cwricwlwm ac Asesu Cymru

Ar ôl cyhoeddi’r cwricwlwm ym mis Ebrill 2019, lansiodd y Gweinidog Addysg a Sgiliau’r ymgynghoriad ar gyfer Bil Cwricwlwm ac Asesu Cymru ym mis Medi 2019, y gellir ei weld [yma](#) (Senedd Cymru, 2021). Mae hyn yn amlinellu’r gofynion deddfwriaethol ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru, a chafodd gydsyniad brenhinol ym mis Ebrill 2021. Mae’r gofynion deddfwriaethol hyn yn cynnwys yr angen i ysgolion ddatblygu cwricwlwm sydd:

(graphic)

Ers cyhoeddi adroddiad Dyfodol Llwyddiannus (Donaldson, 2015), yn gyffredinol, comisiynodd awdurdodau lleol y consortia rhanbarthol i weithio gyda Llywodraeth Cymru i gefnogi dylunio a chyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru. Roedd y gwaith hwn yn cynnwys datblygu rhaglen ddysgu i gynorthwyo pob ysgol i ymgysylltu â dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm a gweithio gydag ysgolion arloesi yn ystod y broses ddylunio gychwynol. Yn ystod y cyfnod hwn, mae gwaith gwella ysgolion y consortia rhanbarthol i gefnogi agweddau ar addysgu, arwain ac agweddau eraill ar waith yr ysgolion wedi parhau.

Pwysigrwydd y cwricwlwm, addysgeg ac addysgu o ansawdd uchel

Nododd adroddiad Dyfodol Llwyddiannus y “gyd-ddibyniaeth sylfaenol rhwng dibenion y cwricwlwm ac addysgeg” (Donaldson, 2015, tt.63-64). Yn ychwanegol i hyn, mae ystod eang o ymchwil addysg wedi amlygu pwysigrwydd addysgu o ansawdd uchel fel galluogwr allweddol cwricwlwm llwyddiannus. Mae'r Sefydliad Gwaddol Addysgol yn cydnabod bod “y dystiolaeth orau sydd ar gael yn dangos mai addysgu gwych yw'r ysgogiad pwysicaf sydd gan ysgolion i wella cyrhaeddiad disgyblion. Mae sicrhau bod pob athro'n cael ei gefnogi i gyflwyno addysgu o ansawdd uchel yn hanfodol i gyflawni'r deilliannau gorau ar gyfer yr holl ddisgyblion, yn enwedig y rhai mwyaf difreintiedig yn eu plith.” (y Sefydliad Gwaddol Addysgol, 2021). Amlygodd adolygiad a gynhaliwyd gan Sefydliad Addysg Hong Kong ac Adran Addysg Prifysgol Rhydychen yn 2013 fod athrawon effeithiol yn wybodus am gynnwys y cwricwlwm a'r strategaethau ar gyfer ei addysgu (Ko, Sammons a Bakkum, 2013). Hefyd, nododd adroddiad OECD, 'Teachers Matter', a ddefnyddiodd ganlyniadau o astudiaeth o 25 gwlad o bob cwr o'r byd, er bod ystod o ffactorau'n dylanwadu ar ddysgu myfyrwyr, yn cynnwys ansawdd cwricwlwm, “athrawon ac addysgu yw'r dylanwadau pwysicaf ar ddysgu myfyrwyr. Yn benodol, y consensws bras yw mai 'safon athro' yw'r un newidyn ysgol pwysicaf sy'n dylanwadu ar gyflawniad myfyrwyr.” (OECD 2005, tud.2)

Effaith y pandemig

Mae'r pandemig COVID-19 wedi effeithio ar allu'r consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol i gynorthwyo ysgolion i baratoi ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru. Mae hyn oherwydd y bu'n rhaid i ysgolion, wrth reswm, ganolbwyntio ar ymateb i feichiau'r pandemig ac, yn y dyddiau cynnar, nid oedd ganddynt y lle na'r gallu i ymgysylltu â dysgu proffesiynol yn seiliedig ar y Cwricwlwm i Gymru. Yn ystod y cyfnod hwn, mae'r consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol wedi'i chael yn anoddach ymweld ag ysgolion ac ymgysylltu â nhw wyneb-yn-wyneb

Prif ganfyddiadau

Cymorth ar gyfer dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm

1. Cynorthwyodd y pedwar consortiwm rhanbarthol gyfnod datblygu cenedlaethol y Cwricwlwm i Gymru yn dda. Roedd hyn yn cynnwys cefnogi'r broses i recriwtio ysgolion arloesi a dyrannu nifer sylweddol o'u swyddogion i gefnogi'r broses ddylunio. Yn sgil cael eu cynnwys yn y gwaith hwn, helpwyd datblygu gwybodaeth swyddogion am ddylunio'r cwricwlwm i allu cynorthwyo ysgolion.
2. Yn gyffredinol, rhoddodd y consortia rhanbarthol gymorth da i ysgolion arloesi ymgysylltu â'r cyfnod datblygu cenedlaethol. Yn ychwanegol, rhoesant gyfleoedd addas i ysgolion arloesi rannu diweddariadau â'r ysgolion hynny nad oeddent yn y rhwydwaith ysgolion arloesi.
3. Er gwaethaf y trefniadau hyn, nid yw ysgolion nad oeddent yn y rhwydwaith ysgolion arloesi yn teimlo bod digon o gyfleoedd i ddysgu am waith ysgolion arloesi a datblygu eu dealltwriaeth o'r broses ddylunio genedlaethol. Dywedodd mwyafrif ysgolion y rhwydwaith ysgolion nad ydynt yn ysgolion arloesi nad oeddent yn cael y wybodaeth ddiweddaraf am ddatblygiadau cenedlaethol yn ddigon rheolaidd. Trwy gydol y broses ddylunio, esblygodd disgwyliadau cenedlaethol ysgolion arloesi. Roedd y rhain yn cynnwys gofynion ychwanegol a oedd yn aml yn effeithio ar eu gallu i weithio gydag ysgolion y tu allan i'r rhwydwaith arloesi.
4. Yn ystod y cyfnod ymgynghori cenedlaethol, gweithiodd y pedwar consortiwm rhanbarthol a Llywodraeth Cymru yn dda i ddatblygu cyfres o ddigwyddiadau cenedlaethol i rannu'r negeseuon pwysig am y Cwricwlwm i Gymru, a chynorthwyo ymarferwyr i roi ymateb gwybodus i'r ymgynghoriad.
5. Mae'r pedwar consortiwm rhanbarthol a'r tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm mwyach wedi datblygu gweledigaeth addas ar gyfer cynorthwyo ysgolion i ddatblygu eu cwricwlwm a gwella ansawdd yr addysgu. Mae swyddogion consortia wedi datblygu modelau buddiol sy'n arddangos proses dylunio'r cwricwlwm. Yn yr arfer orau, mae cyfleoedd dysgu proffesiynol yn cysylltu'n dda â chymau datblygu'r cwricwlwm.
6. Gweithiodd y consortia rhanbarthol gyda'i gilydd yn dda i ddatblygu rhaglen

genedlaethol dysgu proffesiynol ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru. Mae'r rhaglen hon yn darparu cymorth priodol i ysgolion ystyried ystod o feysydd, fel dulliau o ddatblygu gweledigaeth ar gyfer y cwricwlwm ac addysgu, ac egwyddorion pwysig y Cwricwlwm i Gymru. Fodd bynnag, mae agweddau ar y rhaglen hon yn canolbwyntio gormod ar theori dylunio'r cwricwlwm ac mae hyn wedi oedi'r cymorth ar gyfer ysgolion ac UC Dau i ystyried ymarferoldeb dylunio'r cwricwlwm

7. Mae'r consortia rhanbarthol a'r tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm mwyach yn datblygu dulliau cryfach o gefnogi cydweithio effeithiol rhwng ysgolion uwchradd ac ysgolion cynradd. Mae ffocws gwell ar helpu athrawon i ddeall sut i adeiladu ar ddysgu blaenorol disgyblion.
8. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod angen alinio gwaith ei hadrannau dysgu proffesiynol a'r cwricwlwm ac mae hyn wedi helpu'r consortia rhanbarthol i ystyried sut orau i gynllunio eu cymorth ar gyfer diwygio'r cwricwlwm. Mewn ychydig o achosion, mae arweinwyr yn y rhanbarthau'n nodi nad yw telerau ac amodau grant bob amser yn glir neu wedi'u cysylltu'n ddigon da â'u gwaith ar ddylunio a chyflwyno'r cwricwlwm.

Cymorth ar gyfer gwella addysgu i alluogi cyflwyno'r cwricwlwm yn llwyddiannus

1. Mae'r pedwar consortiwm rhanbarthol a'r tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm ar hyn o bryd wedi rhoi cynlluniau addas ar waith i gynorthwyo eu hysgolion ac UC Dau i ystyried eu dulliau addysgu ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae hyn wedi cynnwys eu cynorthwyo i ymgysylltu â'r 12 egwyddor addysgegol ac ystyried y theori sy'n eu hategu.
2. At ei gilydd, mae'r cymorth i wella ansawdd yr addysgu yn rhy amrywiol. Mae hyn oherwydd, yn rhy aml, nid yw cymorth ar gyfer addysgu yn nodi nac yn targedu'r agweddau penodol ar addysgu y mae angen eu gwella yng nghyd-destun ysgol benodol. Yn ychwanegol, mae'r cymorth ar gyfer dulliau addysgu sy'n benodol i bwnc a sector wedi gostwng dros gyfnod.
3. Yn gyffredinol, mae'r consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol yn targedu eu cymorth ar gyfer gwella addysgu i ysgolion sy'n achosi pryder, er enghraifft y rhai mewn categorïau gweithgarwch dilynol statudol. Mae

cymorth ar gyfer yr ysgolion hyn yn fwy effeithiol mewn ysgolion cynradd nag ydyw mewn ysgolion uwchradd, ar y cyfan. Pan fydd cymorth yn fwyaf effeithiol, mae swyddogion yn adnabod eu hysgolion yn dda ac yn teilwra'r cymorth i'r agweddau penodol ar addysgu y mae angen eu gwella yn yr ysgol honno. Pan mae'r gwaith hwn yn llai effeithiol, ni chaiff athrawon eu cynorthwyo'n ddigon da i ddatblygu eu medrau sy'n benodol i bwnc a sector neu wella gwendidau pwysig mewn addysgu.

4. Yn aml, nid oes gan y consortia rhanbarthol ddealltwriaeth ddigon clir o ansawdd yr addysgu a'r dysgu ym mhob un o'u hysgolion ac UC Dau. Mae hyn oherwydd nad ydynt bob amser yn gweithio'n ddigon da gydag arweinwyr ysgolion i ystyried ystod y dystiolaeth uniongyrchol i helpu arweinwyr i ddeall y cryfderau a'r meysydd i'w gwella mewn addysgu yn eu hysgolion.
5. Yn ystod y pandemig, datblygodd y consortia rhanbarthol berthnasoedd cryfach â'u hysgolion. Ynghyd â gohirio'r broses gategoreiddio genedlaethol, mae hyn wedi helpu annog trafodaethau mwy gonest am ansawdd yr addysgu.
6. Mae'r consortia rhanbarthol wedi gweithio'n dda i gynyddu'r defnydd o gymorth o ysgol i ysgol, yn unol â chanllawiau cenedlaethol. Fodd bynnag, nid yw swyddogion bob amser yn monitro'r cymorth hwn yn ddigon cyson i sicrhau ei fod yn cael yr effaith ofynnol.

Cymorth ar gyfer gwella arweinyddiaeth addysgu

1. rhanbarthol i ddatblygu medrau arwain mewn ysgolion, wedi cael ei chymeradwyo gan yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol. Mae'n darparu cyfleoedd addas i arweinwyr ymgymryd ag agweddau pwysig ar arweinyddiaeth, yn cynnwys egwyddorion y Cwricwlwm i Gymru, ac arwain newid. Er gwaethaf hyn, mae'r cymorth ar gyfer arwain addysgu yn gyfyngedig, ac nid yw'n galluogi arweinwyr ysgolion i wella'u gallu i werthuso a gwella ansawdd yr addysgu ar lefel ysgol gyfan. Yn rhy aml, ni chaiff arweinwyr eu cynorthwyo'n ddigon da i ystyried yr effaith a gaiff addysgu ar gynnydd a dysgu disgyblion.
2. Nid yw'r consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol bob amser yn nodi materion mewn addysgu ac arweinyddiaeth yn ddigon cyflym. Mae hyn yn golygu na roddir cymorth targedig i ychydig o ysgolion ac UC Dau sy'n

ddigon amserol i sicrhau'r gwelliannau gofynnol.

Gwerthuso effaith y cymorth

1. Mae'r consortia rhanbarthol a'r tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm ar hyn o bryd yn casglu ystod o dystiolaeth i ystyried barn rhanddeiliaid am eu gwaith. Gwnânt ddefnydd addas o'r adborth gan gynrychiolwyr sy'n ymgymryd â dysgu proffesiynol i ystyried effeithiolrwydd eu cymorth.
2. Mae arweinwyr y consortia rhanbarthol yn gwneud defnydd priodol o ymgynghorwyr allanol i'w helpu i adolygu eu gwaith. Maent yn ymateb i'r argymhellion o'r adolygiadau hyn yn dda ac yn addasu eu gwaith i ymateb i hynny.
3. At ei gilydd, nid yw'r consortia rhanbarthol a'r tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm ar hyn o bryd yn gwerthuso effaith eu dysgu proffesiynol a chymorth ar gyfer y cwricwlwm ac addysgu yn ddigon da. Nid ydynt yn gwneud defnydd digon cryf o dystiolaeth uniongyrchol o effaith dysgu proffesiynol ar ysgolion a disgyblion, nac yn nodi'n ddigon clir y meini prawf llwyddiant wrth gynllunio eu dysgu proffesiynol. Hefyd, mae'r gwaith hwn wedi bod yn fwy heriol yn ystod pandemig COVID-19.

Argymhellion

Dylai'r consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol:

- A1 Wella ansawdd ac effaith y cymorth ar gyfer arweinwyr i wella addysgu a dysgu yn eu hysgolion
- A2 Gwella'r cymorth ar draws pob disgyblaeth bwnc
- A3 Darparu cyfleoedd dysgu proffesiynol ymarferol sy'n cynorthwyo arweinwyr ac athrawon i ddeall yn well sut gallant ddylunio a chyflwyno eu cwricwlwm
- A4 Gwella prosesau gwerthuso fel bod arweinwyr a swyddogion yn monitro effaith y cymorth ar gyfer diwygio'r cwricwlwm ac addysgu

Dylai Llywodraeth Cymru:

- A5 Ystyried sut gall gwersi a ddysgwyd o'r rhaglen ysgolion arloesi ddylanwadu ar brosiectau cenedlaethol yn y dyfodol
- A6 Egluro a symleiddio telerau ac amodau ar gyfer dysgu proffesiynol a datblygu'r cwricwlwm er mwyn galluogi'r consortia rhanbarthol i werthuso eu gwaith yn well
- A7 Ystyried dulliau i alluogi'r consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol i werthuso effaith a chanlyniadau eu gwaith ar gyfer cefnogi'r cwricwlwm ac addysgu, a chael eu dwyn i gyfrif amdano

Cymorth ar gyfer dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm

Proses dylunio'r Cwricwlwm i Gymru

Ar ôl cyhoeddi Dyfodol Llwyddiannus (Donaldson, 2015), comisiynodd pob awdurdod lleol y gwasanaethau gwella ysgolion rhanbarthol i roi cymorth ar gyfer datblygu'r cwricwlwm. Mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio'n agos gyda'r pedwar consortiwm ers cyhoeddi'r adroddiad a thrwy gydol y broses genedlaethol i ddylunio a datblygu'r cwricwlwm. Yn fwy diweddar, gadawodd Castell-nedd Port-Talbot, Ceredigion a Phowys gonsortiw ERW, ac erbyn hyn, maent yn darparu cymorth â'r cwricwlwm ac addysgu yn uniongyrchol i'w hysgolion.

Ar ôl cyhoeddi Dyfodol Llwyddiannus (Donaldson, 2015), gweithiodd y pedwar consortiwm rhanbarthol yn dda gyda Llywodraeth Cymru i weithredu'r argymhellion a chefnogi cyfnod dylunio a datblygu cenedlaethol y Cwricwlwm i Gymru. Gwnaethant gyfraniadau pwysig tuag at recriwtio ysgolion y cwricwlwm ac ysgolion arloesi'r fargen newydd, a chynorthwyo'r gwaith dylunio parhaus.

Trwy gydol y broses ddylunio, darparwyd swyddogion gan gonsortia rhanbarthol i weithio ochr yn ochr â swyddogion Llywodraeth Cymru i helpu arwain a hwyluso cyd-greu proses ddylunio genedlaethol gydag ysgolion arloesi. Mae hyn wedi cynorthwyo llawer o staff rhanbarthol yn dda i ddatblygu gwybodaeth fanwl am egwyddorion sylfaenol y Cwricwlwm i Gymru a'r broses ddylunio.

Yn ystod y cyfnod dylunio cenedlaethol, gweithiodd consortia rhanbarthol yn dda gydag ysgolion arloesi, ar y cyfan. Mewn llawer o achosion, roedd disgwyl i ysgolion arloesi greu cynlluniau gweithredu ar gyfer eu consortia rhanbarthol i ddangos sut roeddent yn bwriadu gwella eu harferion eu hunain a rhannu gwybodaeth am y broses ddylunio gydag ysgolion eraill. Galluogodd y cynlluniau hyn y consortia rhanbarthol i ennill trosolwg o weithgarwch arfaethedig eu hysgolion arloesi a nodi sut i'w cynorthwyo i ddatblygu a rhannu eu harfer.

Rôl bwysig i ysgolion arloesi oedd rhannu datblygiadau diwygio'r cwricwlwm gyda'r ysgolion hynny nad ydynt yn y rhwydwaith ysgolion arloesi. At ei gilydd, hwylusodd consortia rhanbarthol gyfleoedd i ysgolion arloesi ymgysylltu ag

ysgolion eraill yn eu rhanbarth yn briodol. Roedd y rhain yn cynnwys trefnu digwyddiadau a rhwydweithiau ble gellid rhannu gwybodaeth bwysig. Fodd bynnag, nid oedd ysgolion nad oeddent yn y rhwydwaith ysgolion arloesi yn teimlo eu bod yn cael eu hysbysu'n ddigon da am y datblygiadau yn ystod y cyfnod dylunio, ar y cyfan. Gwelsom fod llawer o ysgolion nad oeddent yn rhai arloesi yn gyffredinol yn cael gwybodaeth gan eu consortia rhanbarthol mewn digwyddiadau ac nid gan eu hysgolion arloesi partner, yn ôl y disgwyl. Trwy gydol y broses ddylunio, newidiodd disgwyliadau Llywodraeth Cymru o ysgolion arloesi'r cwricwlwm yn rheolaidd. Yn sgil newidiadau o ran disgwyliadau a gwaith, nododd y rhan fwyaf o ysgolion arloesi fod eu hamser i ymgysylltu ag ysgolion eraill yn gyfyngedig.

Cyfnod ymgynghori ar y cwricwlwm drafft

Cyhoeddwyd y Cwricwlwm drafft i Gymru ym mis Ebrill 2019 ar gyfer ymgynghori arno. Yn ystod y cyfnod ymgynghori hwn, gweithiodd y consortia rhanbarthol yn effeithiol gyda Llywodraeth Cymru i gynnal ystod eang o ddigwyddiadau 'sioe ffordd' wedi'u hanelu at bob ysgol ac UCD ledled Cymru. Yn y digwyddiadau hyn, ochr yn ochr ag ysgolion arloesi, fe wnaethant rannu egwyddorion sylfaenol y Cwricwlwm i Gymru a galluogi arweinwyr ysgolion a staff i ymgysylltu ag egwyddorion lefel uchel y cwricwlwm, ac ystyried cynnwys unigol pob un o'r meysydd dysgu a phrofiad. Mae hon yn enghraifft gref o gonsortia rhanbarthol yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru i rannu negeseuon cyson ar draws y system. Ers hyn, mae'r consortia rhanbarthol wedi parhau i weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru, er enghraifft cyfrannu at ddatblygu a chyhoeddi ['Y Daith i Gyflwyno'r Cwricwlwm'](#) (Llywodraeth Cymru, 2021a).

Rhoddodd y digwyddiadau hyn gyfleoedd i uwch arweinwyr ac arweinwyr canol, athrawon a staff cymorth, ennill dealltwriaeth o'r cynigion i'w cynorthwyo i roi ymatebion mwy gwybodus i'r ymgynghoriad. Fe'u mynychwyd gan nifer dda, ac roedd y gyfradd ymateb i'r ymgynghoriad yn uchel. Yn gyffredinol, dangosodd yr ymatebion gan ysgolion ddealltwriaeth dda o egwyddorion sylfaenol y Cwricwlwm i Gymru

Cymorth parhaus ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru

Mae'r pedwar consortiwm rhanbarthol wedi parhau i ddatblygu a darparu cyfleoedd dysgu proffesiynol i athrawon ac arweinwyr ddatblygu eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o egwyddorion sylfaenol y Cwricwlwm i Gymru. Yn gyffredinol, darparwyd y cymorth hwn trwy sesiynau dysgu proffesiynol, sy'n cynnwys cyfleoedd ar gyfer myfyrio a thrafod.

Mae pob un o'r pedwar rhanbarth a'r tri awdurdod lleol nad ydynt mewn rhanbarth mwyach wedi datblygu gweledigaeth ar gyfer cynorthwyo ysgolion ac UC Dau i ddatblygu eu cwricwlwm a gwella addysgu. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae'r weledigaeth yn glir ac yn cael ei deall yn dda gan swyddogion a staff. Yn gyffredinol, mae'r rhain yn cyd-fynd yn agos â nodau ategol y Cwricwlwm i Gymru, ac mae cynnydd dysgwyr yn ganolog i bob un ohonynt. Mae'r Bartneriaeth wrthi'n dechrau sefydlu ffyrdd newydd o weithio ar hyn o bryd, ac o ganlyniad, mae wedi bod yn anoddach i staff ddatblygu a rhannu eu gweledigaeth gydag ysgolion.

Mae pob un o'r pedwar rhanbarth wedi datblygu modelau buddiol sy'n amlygu egwyddorion pwysig dylunio'r cwricwlwm yn llwyddiannus mewn ysgolion ac UC Dau. Er bod y ffordd y caiff y modelau hyn eu cyflwyno yn wahanol ar draws y consortia rhanbarthol, mae'r un egwyddorion sylfaenol yn ganolog iddynt, ac at ei gilydd, maent yn rhoi trosolwg ddefnyddiol o ddylunio'r cwricwlwm yn effeithiol. Mewn llawer o ranbarthau, maent wedi cysylltu eu dysgu proffesiynol yn agos â'r modelau hyn i'w gwneud yn haws i ysgolion nodi eu hanghenion cymorth a dysgu proffesiynol.

Y Daith i 2022: Model Meddwl am Ddylunio

Mae Consortiwm Canolbarth y De wedi datblygu model meddwl am ddylunio i gynorthwyo eu hysgolion ac UC Dau i ddeall proses ddylunio'r cwricwlwm. Mae meddwl am ddylunio yn ddull a ddefnyddir ar gyfer datrys problemau yn ymarferol ac yn greadigol. Mae swyddogion o Gonsortiw Canolbarth y De wedi cymhwyso'r dull hwn i feddwl am ddylunio i gynorthwyo eu meddwl o amgylch dylunio'r cwricwlwm. Fel rhan o'r dull hwn, maent wedi nodi tri phrif gam, sef deall, archwilio a gwireddu. Mae'r rhain wedi cael eu halinio â'r camau yng nghanllawiau Y Daith i Weithredu'r Cwricwlwm. Mae hyn yn helpu swyddogion Consortiwm Canolbarth y De i gynorthwyo ysgolion i ddatblygu prosesau dylunio a sicrhau bod eu cymorth yn gydnaws â'r disgwyliadau hyn a rennir. I gynorthwyo ysgolion i ddatblygu'r agweddau hyn ar eu gwaith, maent

wedi nodi is-gamau ac wedi amlinellu i ysgolion sut gallant ymdrin â'r cam hwn yn eu proses ddylunio.

Mae swyddogion wedi cysylltu eu rhaglen dysgu proffesiynol Cwricwlwm i Gymru â phob un o'r camau a amlinellir yn y model meddwl am ddylunio er mwyn i ysgolion allu manteisio ar y dysgu proffesiynol sy'n addas iddyn nhw yn ystod camau penodol datblygu'r cwricwlwm.

Cerrig milltir ar gyfer dylunio a chyflwyno'r Cwricwlwm

I gynorthwyo eu hysgolion ac UC Dau i fapio eu cynnydd tuag at ddiwygio'r cwricwlwm, datblygodd GwE gyfres o gerrig milltir sy'n gysylltiedig â chyflwyno Y Daith i Gyflwyno'r Cwricwlwm a'u prosesau ar gyfer dylunio'r cwricwlwm. Mae'r cerrig milltir hyn yn darparu meini prawf llwyddiant i ysgolion ystyried a gwerthuso eu cynnydd yn eu herbyn. Mae swyddogion GwE wedi cysylltu eu rhaglen dysgu proffesiynol â'r cerrig milltir hyn er mwyn i ysgolion allu nodi eu hanghenion dysgu a chymorth.

Caiff y cerrig milltir eu diweddarau bob tymor, ac mae ymgynghorwyr gwella ysgolion yn gweithio gydag ysgolion i ystyried cynnydd a nodi'r camau nesaf.

Er bod y modelau hyn yn ddefnyddiol, nid ydynt bob amser yn gwneud yn ddigon clir y cyswllt â gwella addysgu fel y galluogwr allweddol ar gyfer cyflwyno'r cwricwlwm yn llwyddiannus. Pan fydd arweinyddiaeth yn llai effeithiol, mae ysgolion yn dylunio a datblygu eu cwricwlwm o bryd i'w gilydd heb feddwl yn ddigon gofalus am sut byddant yn gwella ansawdd yr addysgu i gefnogi gweithredu'r Cwricwlwm i Gymru.

Mae'r pedwar consortiwm rhanbarthol wedi gweithio gyda'i gilydd yn dda i ddatblygu rhaglen genedlaethol dysgu proffesiynol i gynorthwyo ysgolion ac UC Dau i ddatblygu eu dealltwriaeth o'r Cwricwlwm i Gymru ac egwyddorion

sylfaenol dylunio'r cwricwlwm, fel mathau o fodlau cyflwyno'r cwricwlwm, deall y pedwar diben, egwyddorion dilyniant a phwysigrwydd medrau trawsgwricwlaidd. Mae'r rhaglen hon yn cynnwys sesiynau sy'n canolbwyntio ar ddatblygu gweledigaeth ar gyfer y cwricwlwm ac addysgu, cynllunio ar gyfer newid y cwricwlwm ac egwyddorion sylfaenol y Cwricwlwm i Gymru. Datblygwyd y rhaglenni ar gyfer uwch arweinwyr, arweinwyr canol, athrawon a staff cymorth, ac mae negeseuon wedi'u teilwra i weddu i anghenion y cynulleidfaoedd penodol. Yn gyffredinol, mae'r sesiynau hyn yn darparu trosolwg damcaniaethol defnyddiol o egwyddorion dylunio'r cwricwlwm, a nododd mwyafrif yr ysgolion eu bod wedi eu gweld yn fuddiol. Fodd bynnag, ni all ysgolion mewn un awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm mwyach fanteisio ar y cynnig dysgu proffesiynol cenedlaethol hwn. Mae hyn yn cyfyngu'r ysgolion hyn rhag gallu manteisio ar ddatblygiadau cenedlaethol pwysig ac ar y cynnig dysgu proffesiynol cyffredin sydd ar gael ledled Cymru. Nododd ychydig o'r ysgolion yn yr awdurdod lleol hwn y byddent yn croesawu'r cyfle i ymgymryd â'r rhaglenni cenedlaethol hyn a ddatblygwyd yn rhanbarthol i gefnogi datblygu eu cwricwlwm.

Mae'r rhaglen genedlaethol ar gyfer y cwricwlwm a ddatblygwyd yn rhanbarthol yn darparu cymorth generig i ysgolion ac UC Dau ddatblygu eu hymagweddu at y Cwricwlwm i Gymru. Mae'r rhaglen hon yn darparu negeseuon clir a chyson. Er bod ysgolion wedi gweld y cymorth gan ranbarthau ar 'ddatblygu gweledigaeth ysgol gyfan' yn ddefnyddiol, teimlai tua hanner yr ysgolion yr ymwelwyd â nhw a'r rhai a ymatebodd i'n harolwg fod angen i'r ffocws symud yn gyflym i gynorthwyo ysgolion ag ymarferoldeb dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm. Nododd yr ysgolion hyn fod ansawdd cyflwyno'r dysgu proffesiynol hwn yn amrywiol a bod natur generig y rhaglen yn golygu nad yw bob amser yn darparu'n ddigon da ar gyfer anghenion penodol ysgolion unigol. Mewn ychydig o achosion, mae'r gwaith estynedig hwn ar weledigaeth wedi datblygu camsyniad di-fudd fod rhaid i bob ysgol ddatblygu gweledigaeth ar gyfer y cwricwlwm ac addysgu ym mhob maes dysgu a phrofiad, ac ar gyfer pob un o'r medrau trawsgwricwlaidd. Yn ychwanegol, mae'r amser cyfyngedig a dreuliyd ar weledigaeth wedi cyfyngu ar yr amser y mae ychydig o ysgolion wedi'i dreulio yn canolbwyntio ar ddatblygu addysgu effeithiol, yn cynnwys dulliau sy'n benodol i bwnc a disgyblaeth, ac wedi cyfyngu eu hymgysylltiad ag elfennau ymarferol dylunio'r cwricwlwm.

Rhwydwaith arweinwyr dylunio'r cwricwlwm uwchradd

Yn ddiweddar, mae'r GCA wedi sefydlu rhwydwaith arweinwyr dylunio'r cwricwlwm uwchradd. Mae'r rhwydwaith hwn yn darparu cyfleoedd buddiol

i arweinwyr o bob un o'r ysgolion uwchradd yn y GCA drafod eu cynlluniau ar gyfer dylunio a datblygu eu cwricwlwm.

Caiff y trafodaethau hyn eu llywio gan ymchwil, ac ymweliadau ag ysgolion yng Nghymru a'r tu allan, lle bo modd. Maent yn darparu man cychwyn buddiol i ysgolion ystyried rhai o'r nodweddion ymarferol ynglŷn â dylunio'r cwricwlwm.

Fel rhan o'u cymorth cynnar ar gyfer diwygio'r cwricwlwm, darparodd pob un o'r pedwar consortiwm raglen ddefnyddiol ar reoli newid ar gyfer arweinwyr ysgolion a staff rhanbarthol. At ei gilydd, helpodd hyn arweinwyr a swyddogion i ddeall y ffactorau pwysig i'w hystyried wrth gynllunio a gweithredu newid, ac anogodd arweinwyr ysgolion i ystyried sut orau y gallai staff gael eu cynorthwyo i fynd i'r afael â phryderon ac arddel diwygio'r cwricwlwm.

Cymorth i reoli newid

Darparodd GwE ddysgu proffesiynol i'w hysgolion ac UC'Dau i'w cynorthwyo i ymgysylltu â rheoli newid mewn cyd-destun addysgol. Canolbwyntiodd y cymorth hwn ar arwain newid i gynorthwyo â diwygio addysgol, ac roedd yn cyd-fynd â'r egwyddorion a amlinellir yn y gwaith ar ysgolion fel sefydliadau dysgu. Teimlai ysgolion yr ymwelwyd â nhw yn ystod yr adroddiad thematig hwn y bu'r hyfforddiant hwn yn ddefnyddiol o ran galluogi arweinwyr i ddatblygu eu gwybodaeth am y broses rheoli newid, a nodi sut orau i ymdrin â newid gyda'u staff.

Darparodd y cymorth ystod o ddulliau ymarferol a alluogodd arweinwyr i gynllunio ymagwedd bwylllog a chymedrol at ddylunio a chyflwyno eu cwricwlwm.

Wrth ymateb i'n harolwg, nododd llawer o arweinwyr ac athrawon eu bod wedi cael cymorth ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru trwy ymgysylltu â'r rhaglen genedlaethol neu swyddogion y cwricwlwm. Gan amlaf, roedd y cymorth hwn yn gysylltiedig â datblygu dealltwriaeth o egwyddorion sylfaenol y Cwricwlwm i Gymru, rhannu gwybodaeth ar lefel uchel am bob un o'r meysydd dysgu a

phrofiad, a datblygu gweledigaeth ar gyfer y cwricwlwm ac addysgu. Teimlai mwyafrif y rhai a gymerodd ran yn yr arolwg fod y cymorth a gawsant yn ddefnyddiol, a theimlai tua hanner ohonynt fod y cymorth wedi cael effaith gadarnhaol ar eu dealltwriaeth o ddylunio a chyflwyno'r cwricwlwm.

Yn ystod y pandemig, mae'r consortia rhanbarthol a'r awdurdodau lleol wedi parhau i fod yn sensitif o ran eu hymagwedd tuag at gefnogi diwygio'r cwricwlwm. Ymatebodd y consortia rhanbarthol a'r awdurdodau lleol i anghenion ysgolion, a darparu gofod i ysgolion ganolbwyntio ar eu hymdrechion o'r newydd. Darparon nhw lefelau uchel o gymorth ar gyfer dysgu digidol a chynorthwyo ysgolion i ddatblygu eu dulliau o ran dysgu o bell a dysgu cyfunol. Mae consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol wedi adeiladu ar y dysgu o'r cyfnod hwn ac yn parhau i addasu a datblygu eu cymorth ar gyfer ysgolion. Er enghraifft, maent yn parhau i ddarparu swm sylweddol o ddysgu proffesiynol ar-lein, ac yn parhau i nodi a rhannu arfer effeithiol trwy'r platfformau a ddatblygwyd yn ystod y cyfnodau clo cenedlaethol.

Er mwyn creu gofod ar gyfer ysgolion ac UC'Dau yn ystod y pandemig, gohiriodd consortia rhanbarthol y rhaglen gymorth genedlaethol ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru, a dim ond dechrau ei gynnig pan nododd ysgolion fod yr amser yn briodol iddyn nhw. Cyflwynwyd pob sesiwn yn rhithiol, a chofnododd consortia rhanbarthol y rhain i alluogi pob ysgol i gael cyfle i ymgysylltu ar adeg a oedd yn gweithio orau iddyn nhw. At ei gilydd, mae ysgolion wedi croesawu'r ymagwedd at ddysgu proffesiynol o bell. Mae pob un o'r pedwar consortiwm a'r tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm ar hyn o bryd yn parhau i gynnig y rhan fwyaf o'u dysgu proffesiynol ar-lein.

Yn ystod cyfnod cychwynnol y pandemig, datblygodd swyddogion o'r consortia rhanbarthol berthnasoedd mwy agored, gonest a thryloyw gyda'u hysgolion ac arweinwyr ysgolion, ac maent yn teimlo y bydd hyn yn eu galluogi i gynorthwyo ysgolion yn well â phroses diwygio'r cwricwlwm. Mae'r consortia wedi datblygu a darparu hyfforddiant cynhwysfawr ar gyfer eu swyddogion gwella sydd wedi eu cynorthwyo'n dda i wella eu dealltwriaeth o'r Cwricwlwm i Gymru i'w helpu i gynorthwyo ysgolion. Fodd bynnag, mae lleiafrif o benaethiaid yn teimlo bod gwaith swyddogion gwella o ran cefnogi dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm yn rhy amrywiol.

Nododd arweinwyr fod ansawdd y cymorth gan eu swyddog gwella yn ffactor pwysig yn ansawdd ac effaith y cymorth a gânt yn gyffredinol. Pan mae hyn yn fwyaf effeithiol, mae swyddogion gwella yn gweithio ochr yn ochr ag arweinwyr

ysgolion i nodi cryfderau a meysydd i'w gwella clir ac a ddeallir yn dda. Maent yn alinio'r cymorth ar gyfer diwygio'r cwricwlwm â'r blaenoriaethau ysgol gyfan, ac yn cynllunio cymorth teilwredig ar gyfer staff sy'n ategu'r rhaglen gymorth generig sydd ar gael i bob ysgol. Yn benodol, mae penaethiaid wedi croesawu ymweliadau cymorth gan swyddogion arweiniol ar gyfer y cwricwlwm. Mae'r cymorth hwn wedi rhoi cyfleoedd i arweinwyr ysgolion drafod eu cynlluniau presennol gyda swyddogion sydd wedi herio, cynorthwyo a datblygu eu ffordd o feddwl i wella eu prosesau cynllunio a gwella. Yn yr achosion hyn, mae swyddogion yn cynorthwyo arweinwyr i ddatblygu dealltwriaeth gref o egwyddorion y Cwricwlwm i Gymru a dylunio'r cwricwlwm yn fwy cyffredinol. Mae hyn yn helpu arweinwyr i rannu egwyddorion clir ar gyfer eu proses dylunio a datblygu'r cwricwlwm.

Cynorthwyo ysgolion

Darparodd Consortiwm Canolbarth y De gymorth buddiol i Ysgol Uwchradd Gatholig Corpus Christi i ddatblygu eu hymagweddu at ddylunio a chyflwyno'r cwricwlwm.

Mae tîm y cwricwlwm wedi darparu dysgu proffesiynol ysgol gyfan ar gyfer staff ac wedi parhau i ymgysylltu â'r ysgol yn rheolaidd. Fe wnaeth yr ymgysylltu hwn alluogi'r ysgol i drafod a datblygu eu hymagweddu at ddylunio a chyflwyno'r cwricwlwm, a galluogodd iddynt nhw fanteisio ar raglen gymorth fwy teilwredig.

Mae arweinwyr yn credu bod y cymorth hwn wedi esblygu dros gyfnod, ac wedi eu helpu i ddeall camsyniadau pwysig. Er enghraifft, maent bellach yn deall nad yw'n ofynnol iddynt ddatblygu gweledigaeth ar gyfer pob un o'r meysydd dysgu a phrofiad. Yn ychwanegol, maent yn croesawu'r ffocws pwysig ar gefnogi meysydd pwnc unigol.

Cynorthwyo ysgolion

Gweithiodd Ysgol Gynradd Y Clas mewn partneriaeth ag ERW ac awdurdod

Ileol Abertawe i ddatblygu eu hymagwedd at y Cwricwlwm i Gymru. Mae'r ysgol wedi cael ystod o ddysgu proffesiynol gan swyddogion cwricwlwm rhanbarthol i ystyried dulliau o ddatblygu addysgu ac ystyried y theori sy'n ategu dylunio'r cwricwlwm.

Mae hyn wedi helpu arweinwyr i ddatblygu eu gweledigaeth ar gyfer y cwricwlwm ac addysgu, ac mae arweinwyr yn teimlo bod staff yn datblygu dealltwriaeth gref o egwyddorion sylfaenol y Cwricwlwm i Gymru.

Mae'r ysgol yn gweithio'n agos gyda'u hysgol uwchradd fwydo a'r ysgolion cynradd bwydo eraill i ystyried sut gallant ddatblygu dulliau o ran addysgu a'r cwricwlwm i gefnogi'r continwmm mewn dysgu.

Fel rhan o'u gwaith i gefnogi'r Cwricwlwm i Gymru, mae'r pedwar consortiwm rhanbarthol wedi gweithio i ddatblygu dulliau ar gyfer ysgolion sy'n gweithio mewn clystyrau. Mae'r gwaith hwn yn canolbwyntio ar wella'r cydweithio rhwng yr holl ysgolion, yn cynnwys rhwng ysgolion uwchradd ac ysgolion cynradd. Yn y gorffennol, mae'r gwaith hwn wedi canolbwyntio gormod ar bontio bugeiliol a ddim yn ddigon cryf ar gynorthwyo disgyblion i adeiladu ar eu dysgu o'r ysgol gynradd a chyflymu cynnydd yn ystod yr ysgol uwchradd. Mae swyddogion consortia rhanbarthol wedi cydnabod hyn, ac yn dechrau gweithredu dulliau a gynorthwyodd ysgolion i ganolbwyntio'n agosach ar gynnydd ac asesu disgyblion wrth iddynt symud rhwng ysgolion. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae consortia rhanbarthol yn ariannu'r gwaith clwstwr hwn ac yn disgwyl i ysgolion ddatblygu cynllun ar gyfer sut byddant yn gweithio gyda'i gilydd i wella eu cynnig cwricwlwm a phrofiadau dysgu disgyblion, a mesur yr effaith a gaiff y gwaith hwn ar gynnydd disgyblion. Fodd bynnag, ar adegau, mae ffocws y cynlluniau hyn yn rhy eang, ac mae hyn yn cyfyngu ar allu swyddogion consortia rhanbarthol i werthuso effaith y gwaith hwn.

Cefnogi cynnydd a phontio

Mae swyddogion yn GwE wedi gweithio i sicrhau bod partneriaethau rhwng ysgolion uwchradd ac ysgolion cynradd yn cael eu cryfhau. Maent wedi ariannu gwaith hwylusydd clwstwr Cwricwlwm i Gymru (athro arweiniol) am y tair blynedd ddiwethaf. Mae'r athro hwn yn gweithio gyda'r clwstwr i rannu negeseuon pwysig am ddatblygiadau cenedlaethol gyda'r

Cwricwlwm i Gymru, yn cydlynu gwaith yr ysgolion, ac yn gweithio'n agos gyda thîm cwricwlwm GwE.

I gefnogi'r gwaith hwn, disgwylir i bob clwstwr o ysgolion greu cynllun sy'n amlinellu'r gweithgarwch disgwylidig i fodloni meini prawf llwyddiant y cytunir arnynt fel rheol ar gyfer cynorthwyo eu staff i ddatblygu eu gwybodaeth am y cwricwlwm ac addysgu, a'u medrau ynddynt. Yn ychwanegol, rhaid i'r cynlluniau hyn ystyried sut bydd yr ysgolion yn datblygu eu dulliau o gefnogi cynnydd disgyblion wrth iddynt drosglwyddo rhwng gwahanol sectorau.

Mae'r gwaith hwn yn helpu grwpiau o ysgolion i ddatblygu eu dealltwriaeth o gynnydd disgyblion a'r continwrm dysgu.

O ganlyniad i'w hymglymiad cryf yn y cyfnod dylunio cenedlaethol, yn gyffredinol, mae swyddogion rhanbarthol yn meddu ar ddealltwriaeth dda o egwyddorion sylfaenol y Cwricwlwm i Gymru a'r camsyniadau di-fudd sy'n gysylltiedig ag ef. Mewn ychydig o achosion, mae swyddogion wedi datblygu ffyrdd defnyddiol o amlygu rhai o'r camsyniadau hyn i helpu ysgolion yn eu proses ddylunio, er enghraifft trwy weithgareddau tanio cyflym holi ac ateb ar ddechrau sesiynau dysgu proffesiynol neu drwy gyhoeddi blogiau. Fodd bynnag, ni chaiff y rhain eu rhannu'n gyson gydag arweinwyr ysgolion yn ddigon da. O ganlyniad, mewn ychydig o ysgolion, nid yw uwch arweinwyr yn deall nodau ategol y cwricwlwm newydd yn llawn, nac yn eu harddel. Nid yw'r arweinwyr hyn yn meddwl nac yn cynllunio'n ddigon strategol wrth ddatblygu eu gweledigaeth ar gyfer y cwricwlwm, dysgu ac addysgu yn eu hysgolion. Mae ychydig o ysgolion yn copïo dull, strwythurau a chynnwys cwricwlwm ysgolion eraill yn hytrach na datblygu eu trefniadau eu hunain. Yn ychwanegol, mae ychydig o ysgolion uwchradd yn benodol wedi symud i gyflwyno gwersi unigol ar gyfer maes dysgu a phrofiad cyfan heb feddwl yn ddigon gofalus am sut byddant yn datblygu gwybodaeth benodol i bwnc disgyblion i ddatblygu a gwella'u dysgu. O ganlyniad, yn aml, mae datblygu'r cwricwlwm yn rhy arwynebol, ac nid yw'n cynorthwyo disgyblion yn ddigon da i wneud y cysylltiadau rhyngddisgyblaethol cryf y mae'r Cwricwlwm i Gymru yn eu hyrwyddo. Yn yr un modd, mae ychydig o ysgolion wedi symud tuag at ddulliau thematig heb feddwl yn ddigon da am eu gweledigaeth ar gyfer y cwricwlwm ac addysgu na'r wybodaeth a phrofiadau yn benodol i ddisgyblaeth a

sector y mae angen iddynt eu datblygu. Weithiau, mae hyn wedi arwain at greu cysylltiadau arwynebol, ac nid yw disgyblion yn gwneud cynnydd digon cryf wrth ddatblygu eu gwybodaeth, eu medrau a'u dealltwriaeth.

Ystyried camsyniadau

Mae Consortiwm Canolbarth y De wedi datblygu dull buddiol i ystyried ac amlygu rhai o'r camsyniadau di-fudd ynglŷn â dylunio'r cwricwlwm a'r Cwricwlwm i Gymru.

Ar ddechrau unrhyw sesiynau dysgu proffesiynol, mae cynrychiolwyr yn ystyried cwestiynau amlddewis 'tanio cyflym'. Mae'r cwestiynau hyn yn canolbwyntio'n agos ar gamsyniadau pwysig ac yn helpu cynrychiolwyr i ystyried sut gallent fynd i'r afael â'r rhain yn eu lleoliadau.

Mae'r pedwar consortiwm rhanbarthol wedi datblygu dulliau i hyrwyddo datblygu arferion wedi'u llywio gan ymchwil yn eu hysgolion. Maent yn darparu ystod eang o ddysgu proffesiynol i ddatblygu gallu athrawon i ymgymryd ag ymholi proffesiynol, ac mae swyddogion yn defnyddio ystod eang o ymchwil i lywio eu dysgu proffesiynol. Mae arweinwyr yn y consortia rhanbarthol wedi ymrwymo i ddefnyddio ymchwil berthnasol i ddatblygu eu harfer eu hunain, ac wedi gweithio'n dda gyda Llywodraeth Cymru i gefnogi'r ymagwedd genedlaethol at ddefnyddio ymchwil mewn addysg.

Ymholi proffesiynol a dylunio'r cwricwlwm

Ymgysylltodd Ysgol Gynradd Nant Y Parc â rhaglen ymholi proffesiynol a gychwynwyd gan y GCA gyda Phrifysgol Stirling i ddatblygu eu hymagweddau at ymholi i gefnogi dylunio'r cwricwlwm.

Mae arweinwyr a staff wedi elwa ar gyfleoedd dysgu proffesiynol i ddatblygu eu dulliau ymchwil ac ymholi. O ganlyniad, mae pob un o'r staff, yn cynnwys staff cymorth, wedi ymgymryd ag ymholiadau proffesiynol ystyrion yn gysylltiedig â blaenoriaethau'r ysgol. Helpodd y canfyddiadau

o'r ymchwil hon i lywio ymagweddau'r ysgol at ddylunio'r cwricwlwm.

Mae gan arweinwyr yn yr ysgol hon ymagwedd glir at ddylunio a chyflwyno'r cwricwlwm sy'n cael ei deall yn dda gan bob aelod o staff. Maent yn teimlo eu bod yn cael cymorth da i ddatblygu eu hymagweddau at y Cwricwlwm i Gymru, ac yn benodol, wedi cael eu cynorthwyo gan ymweliadau allanol ag ysgolion yn Yr Alban, ac o'r tu mewn i Gymru.

Mae arweinwyr yn Nant Y Parc wedi nodi bod y dulliau ymholi hyn wedi eu cynorthwyo i wella ymagweddau at werthuso eu cwricwlwm, ac wedi cynorthwyo pob un o'r staff yn dda i nodi sut orau y gall eu disgyblion ddatblygu eu gwybodaeth a'u medrau trwy brofiadau dysgu o ansawdd uchel.

Yn yr enghreifftiau mwyaf effeithiol, mae ysgolion wedi cael cymorth da i ystyried eu hymagweddau at ddylunio'r cwricwlwm. Yn yr achosion hyn, mae swyddogion gwella ysgolion yn gweithio'n agos gydag arweinwyr ysgolion i nodi cryfderau a meysydd i'w gwella, ac yn cynorthwyo'r ysgol i ddatblygu ymagwedd glir ac ystyriol at ddylunio eu cwricwlwm. Caiff hyn ei lywio'n dda gan ymagwedd yr ysgol at addysgu o ansawdd uchel, ac mae'n galluogi pob un o'r staff i ddeall gweledigaeth yr ysgol gyfan ar gyfer y cwricwlwm ac addysgu. Mae'r ysgolion hyn yn darparu'r gofod i staff ddatblygu eu dealltwriaeth o egwyddorion y Cwricwlwm i Gymru, a deall y meysydd dysgu a phrofiad unigol. Yn yr enghreifftiau gorau, cânt eu cynorthwyo'n dda i ystyried sut mae disgyblaethau pwnc yn cyfrannu tuag at ddysgu disgyblion er mwyn iddynt allu gwneud cysylltiadau cryf ac ystyrlon trwy gydol eu cwricwlwm ac addysgu.

Mae'r dysgu proffesiynol ar gyfer dylunio'r cwricwlwm yn darparu cyfleoedd defnyddiol i arweinwyr ac athrawon ddeall gwahanol fodolau cyflwyno'r cwricwlwm, ond nid yw'n eu cynorthwyo'n ddigon da i ddeall sut i gymhwyso proses dylunio'r cwricwlwm yn ymarferol yn eu hysgolion. Ni chaiff athrawon eu cynorthwyo'n ddigon da i ddatblygu'r medrau sydd eu hangen arnynt i ddylunio cwricwlwm ar gyfer eu hystod oedran, pwnc neu faes. At ei gilydd, nid yw'r cymorth cwricwlwm a ddarperir ar gyfer ysgolion hyd yma yn canolbwyntio'n ddigon agos ar gynorthwyo ysgolion ag ymarferoldeb dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm. Mae swyddogion yn cydnabod hyn ac yn dechrau ystyried ffyrdd o fynd i'r afael â'r maes hwn.

Mae'r pedwar consortiwm rhanbarthol wedi sicrhau bod y rhaglen gymorth genedlaethol ar gael i bob ysgol, yn cynnwys ysgolion arbennig ac UC Dau. Yn ystod y cyfnod dylunio cenedlaethol, cynorthwyodd consortia rhanbarthol yr ysgolion arbennig yn y rhwydwaith ysgolion arloesi yn briodol, a hwyluswyd cyfleoedd i'r ysgolion hyn gyfarfod fel grŵp. Mae ysgolion arbennig yng Nghymru wedi defnyddio eu rhwydweithiau cryf i gydweithio i ddatblygu eu dealltwriaeth o ddylunio a chyflwyno'r cwricwlwm, ac wedi ymgysylltu â'r rhaglen genedlaethol. Fodd bynnag, nid yw consortia rhanbarthol wedi teilwra cymorth pwrpasol yn ddigon da i ddiwallu anghenion unigol ysgolion arbennig ac UC Dau.

Gweithiodd y consortia rhanbarthol a Llywodraeth Cymru gyda'i gilydd yn dda i sefydlu rhwydweithiau cenedlaethol sy'n hwyluso trafodaethau ynglŷn â newid a diwygio'r cwricwlwm. Mae Llywodraeth Cymru yn darparu ystod o grantiau i gonsortia rhanbarthol i'w galluogi i ddarparu cymorth i ysgolion ar gyfer datblygu eu cwricwlwm a gweithredu diwygio addysgol. Mae telerau ac amodau clir i'r grantiau hyn, ac mae'r consortia rhanbarthol yn cynllunio eu cymorth yn unol â'r rhain. Fodd bynnag, at ei gilydd, mae consortia rhanbarthol yn ei chael yn anodd cynllunio ar gyfer cyflwyno yn y dyfodol oherwydd, yn rhy aml, nid ydynt yn cael eu gwneud yn ymwybodol o gyllid grant na'r telerau ac amodau, gyda digon o amser i gynllunio eu defnydd yn effeithiol. Yn ychwanegol, o bryd i'w gilydd, mae'r consortia rhanbarthol yn gweld o bryd i'w gilydd nad yw telerau'r grant ar gyfer dysgu proffesiynol a datblygu'r cwricwlwm yn alinio'n ddigon da. Weithiau, mae hyn yn cyfyngu eu gwaith ac yn ailgyfeirio swyddogion i fodloni amodau penodol grant.

Wrth ystyried cymorth y tri awdurdod lleol nad ydynt mewn rhanbarth ar hyn o bryd, mae'n rhy gynnar, ar y cyfan, i fesur effaith eu gwaith o ran gwella gwybodaeth arweinwyr ac athrawon am ddylunio a chyflwyno'r cwricwlwm. Er bod y tri awdurdod lleol yn datblygu strwythurau addas i gynorthwyo eu hysgolion, megis dechrau datblygu y mae eu gwaith ar hyn o bryd. Gadawodd Castell-nedd Port Talbot ranbarth ERW yn 2019, ac ers hynny, mae swyddogion wedi gweithio i sefydlu dealltwriaeth glir o'r Cwricwlwm i Gymru, ac wedi ystyried dulliau gwerthuso a gwella. Mae eu prif ffocws ar ddatblygu addysgeg ac arfer. Fodd bynnag, megis dechrau cael eu datblygu y mae'r cynlluniau i gynorthwyo ysgolion â dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm. Mae llawer o'r cymorth yng Nghastell-nedd Port Talbot yn canolbwyntio ar ddatblygu cwricwla yn y sector cynradd, ac nid yw cynlluniau i gynorthwyo ysgolion uwchradd wedi'u datblygu'n ddigonol, ar y cyfan.

Support to improve the quality of teaching and the key enabler for curriculum delivery

Cymorth ar gyfer arweinyddiaeth o ran addysgu a dysgu

Mae adroddiadau blynyddol ac adroddiadau thematig Estyn, fel 'Teithiau gwella deuddeg ysgol uwchradd' (2013), 'Arfer orau o ran datblygu arweinyddiaeth mewn ysgolion' (2015) ac 'Arweinyddiaeth a gwella ysgolion cynradd' (2016) wedi pwysleisio bod arweinyddiaeth a datblygu capasiti arwain mewn ysgolion yn hanfodol i wella perfformiad ysgolion. Yn benodol, yn yr adroddiadau blynyddol mwy diweddar, mae PAEM wedi amlygu pwysigrwydd gwella arweinyddiaeth o ran addysgu (Estyn, 2018d; 2019; 2020d).

Mae Matthews (2007) yn amlygu pwysigrwydd arweinyddiaeth gref o ran addysgu, ac yn nodi bod arweinwyr ysgolion cryf yn deall nodweddion addysgu effeithiol yn dda ac yn nodi cryfderau a meysydd i'w gwella yn eu hysgol eu hunain i dargedu cymorth a datblygiad.

Gan fod addysgu yn alluogwr allweddol diwygio'r cwricwlwm yn llwyddiannus, mae cymorth ar gyfer datblygu gallu arweinwyr ysgolion i yrru gwelliannau'n barhaus yn ansawdd yr addysgu yn ffactor pwysig. Yn yr adroddiad thematig ar wella addysgu, amlygom ni fod arweinwyr effeithiol 'yn canolbwyntio'n dda ar wella addysgu ac addysgeg'. Yn gyffredinol, maent:

- yn meithrin diwylliant o ymholi ac ymgysylltu
- yn ymddiried yn eu staff i wneud dewisiadau proffesiynol
- yn meddu ar bolisi ystafell ddosbarth agored
- yn creu cyfleoedd ar gyfer deialog broffesiynol am addysgu
- yn gosod addysgu ac addysgeg yn rheolaidd fel eitemau agenda mewn cyfarfodydd uwch arweinwyr a staff
- yn defnyddio diwrnodau datblygiad proffesiynol yn gyfleoedd strategol i archwilio mentrau pellach mewn addysgu a dysgu

- yn creu amser dynodedig i athrawon gymryd rhan mewn arsylwadau cymheiriaid ac ymchwil weithredu
- yn defnyddio ymchwil i lywio'r penderfyniadau a'r strategaeth ar gyfer eu hysgol
- yn meddu ar bolisiâu clir ar gyfer addysgu, adborth a'r cwricwlwm y mae pob un o'r staff yn eu deall ac yn glynu atynt
- yn sefydlu perthnasoedd proffesiynol o fewn eu rhanbarth, a thu hwnt
- yn gofyn am gyngor arbenigol, ac yn gweithredu arno

(Estyn, 2018, tud. 5).

Mae'r pedwar consortiwm rhanbarthol wedi gweithio'n dda gyda'i gilydd dros gyfnod i ddatblygu rhaglenni cenedlaethol ar gyfer cefnogi a gwella arweinyddiaeth. Mae'r rhaglenni hyn wedi cael eu cymeradwyo gan yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol, ac wedi'u cysylltu â'r llwybr arweinyddiaeth ranbarthol.

Mae'r rhaglenni cenedlaethol hyn yn darparu cyfleoedd addas i arweinwyr ymgysylltu â'r Cwricwlwm i Gymru ac ystyried pwysigrwydd gwella addysgu. Yn ychwanegol, mae cyfleoedd priodol i arweinwyr archwilio sut gallent gasglu tystiolaeth uniongyrchol i werthuso ansawdd yr addysgu a nodi meysydd i'w gwella. Fodd bynnag, at ei gilydd, mae'r cymorth a'r dysgu proffesiynol ar gyfer gwella arweinyddiaeth yr addysgu yn rhy amrywiol. Nid ydynt yn cynorthwyo arweinwyr yn ddigon da i ddeall sut gallant arwain a gwella addysgu na phwysigrwydd addysgu o ansawdd uchel wrth gefnogi dylunio a chyflwyno'r cwricwlwm yn llwyddiannus.

Yn ein hadroddiad thematig 'Datblygu Arweinyddiaeth', argymhellom ni y dylai consortia rhanbarthol ystyried sut gallent "gynyddu'r ffocws ar ddatblygu gallu arweinwyr i ysgogi gwelliant yn ansawdd yr addysgu a'r dysgu" (Estyn, 2020a, tud. 5). Er bod y rhaglenni cenedlaethol yn darparu cyfleoedd i arweinwyr ystyried sut gallent werthuso'r addysgu, nid ydynt yn eu cynorthwyo'n ddigon da ag ymarferoldeb casglu gwybodaeth effeithiol a chywir i gefnogi eu gwerthusiad. Mae hyn yn rhannol oherwydd, yn rhy aml, ni chaiff arweinwyr eu cynorthwyo i ystyried yr effaith a gaiff addysgu ar ddysgu a chynnydd disgyblion. Yn ychwanegol, nid ydynt yn cynorthwyo arweinwyr yn ddigon da i nodi blaenoriaethau ar gyfer gwella mewn addysgu na chynllunio a mynd i'r afael â'r

blaenoriaethau hyn er mwyn iddynt allu arwain addysgu yn eu hysgolion yn fwy effeithiol.

Yn gyffredinol, mae effaith y cymorth ar gyfer gwella addysgu yn dibynnu ar ansawdd yr arweinyddiaeth yn yr ysgol neu'r UCD dargedig. Mae hyn oherwydd, at ei gilydd, nid yw'r consortia rhanbarthol a'r awdurdodau lleol yn dilyn trywydd eu cymorth yn ddigon da i sicrhau bod arweinwyr yn cymryd camau effeithiol i wella addysgu nac yn eu cynorthwyo'n ddigon rheolaidd i sicrhau gwelliannau. Pan fydd capasiti arwain ar gyfer addysgu yn wannach, mae'r ysgolion hyn yn cymryd yn hirach i wella.

Mae consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol wedi gwella eu perthnasoedd â'u hysgolion ac UCDAu yn ystod y pandemig. Mae hyn yn bennaf gan eu bod wedi addasu eu cymorth ac wedi ymgysylltu ag arweinwyr i gefnogi lles staff a disgyblion, ac wedi darparu cymorth amserol i ymateb i agweddau ar y pandemig. Mae hyn wedi cynnwys cymorth ar gyfer dysgu digidol a helpu ysgolion i ymateb a chynllunio yn ystod y pandemig parhaus. Mae staff mewn ysgolion a chonsortia rhanbarthol yn teimlo bod oedi categoreiddio cenedlaethol wedi cefnogi'r perthnasoedd agored a thryloyw hyn i ddatblygu'n dda. Mae hyn oherwydd bod ysgolion yn teimlo'n llai gofidus am rannu gwendidau, ac yn fwy parod i ofyn am gymorth gan nad ydynt yn pryderu nawr am gyhoeddi categori eu hysgol. Mae ysgolion a swyddogion consortia rhanbarthol fel ei gilydd yn croesawu proses ble caiff eu hanghenion cymorth eu nodi, a bod eu cryfderau a meysydd i'w gwella yn cael eu deall, gyda darpariaeth ar eu cyfer.

Mae swyddogion gwella ysgolion yn ymgysylltu'n rheolaidd ag arweinwyr ysgolion i drafod ansawdd yr addysgu ac arweinyddiaeth yr addysgu a'r cwricwlwm. Yn yr enghreifftiau mwyaf effeithiol, mae gan swyddogion gwella ysgolion berthnasoedd cryf sy'n caniatáu ar gyfer sgysiau tryloyw a gonest gydag arweinwyr am y cryfderau a'r meysydd i'w gwella yn ansawdd yr addysgu a'r cwricwlwm. Hefyd, mae'r swyddogion hyn yn gweithio ochr yn ochr ag arweinwyr i gasglu ystod o dystiolaeth uniongyrchol i werthuso ansawdd yr addysgu a'r dysgu. Mae hyn yn galluogi arweinwyr i ddatblygu dulliau cryfach i werthuso a gwella, ac yn galluogi swyddogion gwella ysgolion i nodi gwaelodlin glir ar gyfer ansawdd yr addysgu i sicrhau bod cymorth yn deilwredig, yn bwrpasol ac yn effeithiol. Pan fydd prosesau cryf, maent yn galluogi swyddogion gwella ysgolion i nodi blaenoriaethau clir ar gyfer gwella ac yn gweithio'n dda gyda swyddogion cwricwlwm ac ysgolion eraill i frocera cymorth teilwredig sy'n cynorthwyo'r ysgol i wneud cynnydd. Yn yr enghreifftiau hyn, mae cynlluniau cymorth clir ar waith sy'n nodi meini prawf llwyddiant a cherrig milltir monitro buddiol. Mae'r rhain yn

helpu arweinwyr ysgolion a swyddogion gwella ysgolion yn agos i fonitro effaith y gwaith hwn yn effeithiol. Caiff hyn ei wella ymhellach gan gymorth arwain pwrpasol sy'n galluogi arweinwyr ysgolion i ddatblygu eu capasiti i werthuso a gwella addysgu. Mae monitro effaith y cymorth yn effeithiol yn galluogi swyddogion i addasu a newid i gynorthwyo ble mae angen, ac mae'r ysgolion hyn yn gwneud cynnydd cryf a chyflym.

Pan mae'r cymorth yn llai effeithiol, yn gyffredinol, mae swyddogion gwella yn dibynnu'n ormodol ar y wybodaeth a ddarperir gan arweinwyr ysgolion, ac nid ydynt yn triogli'r gwerthusiadau hyn gydag ystod ddigon da o dystiolaeth uniongyrchol. Mae hyn yn aml oherwydd bod swyddogion gwella ysgolion yn cael amser cyfyngedig i'w dreulio mewn ysgolion, neu, mewn ychydig o achosion, oherwydd nad yw eu medrau a'u profiadau mewn gwerthuso a gwella yn ddigon cryf. Yn gyffredinol, nid yw'r cymorth pwrpasol ar gyfer datblygu arweinyddiaeth o ran addysgu yn ddigon effeithiol, yn enwedig mewn ysgolion uwchradd. Pan mae ansawdd arweinyddiaeth ysgolion yn llai cryf, mae effaith y cymorth ar gyfer addysgu yn rhy amrywiol. Mae hyn oherwydd nad yw'r cymorth yn galluogi arweinwyr ar bob lefel i ddatblygu eu capasiti i wella addysgu. I ymateb i hyn, mae'r consortia rhanbarthol a'r tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm ar hyn o bryd wedi mireinio eu dulliau i gynorthwyo arweinwyr yn well ar bob lefel i sicrhau gwelliannau mewn addysgu. Fodd bynnag, mae'r cynnig pwrpasol hwn weithiau'n dibynnu ar gyflwyno'r rhaglenni a ddatblygwyd yn genedlaethol ar gyfer pob arweinydd mewn ysgolion unigol. Nid yw'r rhaglenni hyn wedi'u teilwra bob amser i anghenion datblygu penodol yr ysgol neu'u harweinwyr, ac felly mae effaith y gwaith hwn yn rhy amrywiol.

Mae consortia rhanbarthol wedi datblygu dulliau a systemau i gasglu trosolwg o ansawdd yr arweinyddiaeth ym mhob un o'u hysgolion ac UC'Dau. Mewn mwyafrif o achosion, mae hyn yn helpu'r consortia rhanbarthol a'r awdurdod lleol i flaenoriaethu eu cymorth a thargedu ysgolion penodol. Dros gyfnod, mae'r consortia rhanbarthol wedi bod yn well yn nodi materion yn ansawdd yr addysgu a'i arweinyddiaeth mewn ysgolion cynradd nag y maent mewn ysgolion uwchradd. Mewn lleiafrif o achosion, maent yn dibynnu'n ormodol ar ganfyddiadau arolygu i sbarduno cymorth, ac nid ydynt yn ddigon rhagweithiol yn gyson wrth nodi ysgolion sydd mewn perygl, a'u cynorthwyo cyn eu gosod mewn categori statudol. Yn yr achosion hyn, nid yw swyddogion gwella ysgolion yn ystyried effaith yr arweinyddiaeth ar addysgu a chynnydd disgyblion yn ddigon da. Mae hyn yn eu hatal rhag nodi a chefnogi gwendidau pwysig yn ansawdd yr arweinyddiaeth mewn ysgolion.

Approaches to evaluating the support for schools and PRUs

Atodiad 1: Sail y dystiolaeth

Mae'r canfyddiadau a'r argymhellion yn yr adroddiad hwn yn deilio o ymweliadau ag ystod o bartneriaid yn y system addysg yng Nghymru, yn cynnwys y pedwar consortiwm rhanbarthol, y tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm ar hyn o bryd, a sampl o 40 ysgol ledled Cymru.

Yn ogystal â'r ymweliadau hyn, ymgysylltom ni hefyd â'r 19 awdurdod lleol arall trwy waith ein harolygwyr cyswllt, a chyhoeddi a hyrwyddo arolwg agored wedi'i dargedu at arweinwyr ac ymarferwyr ysgolion. Hefyd, cynhaliom grŵp ffocws arweinwyr UC Dau i ofyn eu barn am ansawdd ac effaith y cymorth.

Cawsom 146 o ymatebion ar gyfer ein harolwg agored. Cyflwynir dadansoddiad isod:

Ffigur 2: Ymatebion yn ôl rôl ymatebwyr

Yn ystod ein hymweliadau â'r pedwar consortiwm rhanbarthol a'r tri awdurdod lleol nad ydynt mewn consortiwm ar hyn o bryd, bu arolygwyr:

- yn cyfweld ag uwch arweinwyr ac arweinwyr canol, a swyddogion ar draws y sefydliad

- yn craffu ar ystod eang o dystiolaeth

Roedd sampl yr ysgolion yn cynnwys ysgolion cynradd, uwchradd, pob oed ac arbennig, ac ysgolion cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg. Mae'r sampl ysgolion yn cynrychioli ystod y cyd-destunau o ysgolion o bob cwr o Gymru. Yn ystod yr ymweliadau hyn, bu arolygwyr:

- yn cyfweld ag uwch arweinwyr, arweinwyr canol ac athrawon dosbarth
- yn craffu ar ddogfennau perthnasol, lle bo'n briodol
- yn cynnal teithiau dysgu ac arsylwadau gwersi, lle bo'n briodol

Cynhaliwyd pob ymweliad yn ystod tymor yr hydref 2021, a dilynwyd y canllawiau ar gyfer delio â phandemig COVID-19.

Cafwyd tystiolaeth ychwanegol o'r canlynol:

- adroddiadau arolygu ysgolion cynradd, uwchradd, pob oed ac arbennig, o 2015 - 2020
- adroddiadau arolygon thematig Estyn
- ymweliadau ymgysylltu ag ysgolion
- adroddiadau monitro ar gyfer ysgolion mewn categorïau statudol

Hoffai Estyn ddiolch i'r darparwyr canlynol a gyfrannodd tuag at yr adroddiad hwn:

Ysgol Pentrahafod, Abertawe

Ysgol Dyffryn Conwy, Conwy

Ysgol Gyfun Gymunedol Penweddig, Ceredigion

Ysgol Maes Y Gwendraeth, Sir Gaerfyrddin

Ysgol Bro Idris, Gwynedd

YGG Garth Olwg, Rhondda Cynon Taf

Dŵr-y-felin, Castell-nedd Port Talbot

Ysgol Uwchradd Gatholig Corpus Christi, Caerdydd

Ysgol Gynradd Thornwell, Sir Fynwy

Ysgol Gynradd Gymunedol Victoria, Wrecsam

Ysgol Gynradd Brychdyn, Sir y Fflint

Ysgol Gynradd Gymunedol Bedlinog, Merthyr Tudful

Ysgol Gynradd Coed-duon, Casnewydd

Ysgol Gynradd Llanidloes, Powys

Ysgol Uwchradd Llanidloes, Powys

Ysgol Gorllewin Mynwy, Torfaen

Ysgol Y Faenol, Sir Ddinbych

Ysgol Gynradd Nant-y-Parc, Caerffili

Ysgol Gynradd Y Clas, Abertawe

Ysgol Uwchradd Gatholig ac Anglicanaidd Sant Joseff, Wrecsam

Ysgol Gynradd Gelliswick, Sir Benfro

Ysgol Gynradd Oakfield, Caerdydd

Ysgol yr Hendy, Sir Gaerfyrddin

Ysgol Aberporth, Ceredigion

Ysgol Gwenffrwd, Sir y Fflint

Ysgol Gynradd Pendeulwyn, Bro Morgannwg

Ysgol Santes Fair, Ynys Môn

Ysgol Gynradd Windsor Clive, Caerdydd

Ysgol Gynradd Glasllwch, Casnewydd

Ysgol Gynradd Gymunedol Aberriw, Powys

Ysgol Capelulo, Conwy

Ysgol Gynradd Darran Park, Rhondda Cynon Taf

Ysgol Gynradd Trallwn, Abertawe

Ysgol Gynradd Creunant, Castell-nedd Port Talbot

Ysgol Gynradd Osbaston, Sir Fynwy

Ysgol Gynradd Sant Andreas, Casnewydd

Ysgol Arbennig Crownbridge, Torfaen

Ysgol Hafod Lon, Gwynedd

Ysgol Crug Glas, Abertawe

Ysgol Arbennig The Hollies, Caerdydd

Geirfa

addysgeg	Dull ac arfer addysgu
consortia rhanbarthol	Y ddarpariaeth a sefydlwyd gan grŵp o awdurdodau lleol i gyflwyno gwasanaethau gwella ysgolion fel yr amlinellir ym Model Cenedlaethol ar gyfer Gweithio'n Rhanbarthol Llywodraeth Cymru
Dyfodol Llwyddiannus	Adolygiad annibynnol o'r cwricwlwm a'r trefniadau asesu yng Nghymru, a gyhoeddwyd yn 2015
Meysydd dysgu a phrofiad (Maes dysgu a phrofiad)	Mae Dyfodol Llwyddiannus yn cyfeirio at ddatblygu chwe maes dysgu a phrofiad fel ffordd o drefnu pynciau'r cwricwlwm. Y rhain yw'r celfyddydau mynegiannol, iechyd a lles, y dyniaethau, ieithoedd, llythrennedd a chyfathrebu, mathemateg a rhifedd, a gwyddoniaeth a thechnoleg (Donaldson, 2015, tud. 38-9).
OECD	Mae'r Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd yn sefydliad economaidd rhynglywodraethol gyda 35 o aelod-wledydd a sefydlwyd ym 1961 i ysgogi cynnydd economaidd a masnach y byd
Rhaglen genedlaethol dysgu proffesiynol	Rhaglen hyfforddiant a chymorth ar gyfer ysgolion ac UC Dau wrth iddynt baratoi ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru
ymholi proffesiynol	'Ffordd o ganfod' neu ymchwiliad sydd â rhesymwaith a dull y gellir ei esbonio neu'i amddiffyn. Wedyn, gellir rhannu'r canfyddiadau fel ei fod yn dod yn fwy na myfyrdod neu ymholiad personol
ysgolion arloesi	Ysgolion a weithiodd gyda Llywodraeth Cymru ac ysgolion eraill i ddatblygu a pheilotu'r Cwricwlwm newydd i Gymru. Mae Ysgolion Arloesi wedi cefnogi datblygu agweddau ar y cwricwlwm a / neu ddatblygiad proffesiynol.
Ysgolion arloesi'r Fargen Newydd	Ysgolion a weithiodd gyda Llywodraeth Cymru i ystyried gofynion dysgu proffesiynol yng Nghymru

Niferoedd - meintiau a chyfrannau

bron pob un =	gydag ychydig iawn o eithriadau
---------------	---------------------------------

y rhan fwyaf =	90% neu fwy
llawer =	70% neu fwy
mwyafrif =	dros 60%
hanner =	50%
tua hanner =	yn agos at 50%
lleiafrif =	islaw 40%
ychydig =	islaw 20%
ychydig iawn =	llai na 10%

Cyfeiriadau

Cyfeiriadau

Coe, R., et al. (2014) *What Makes Great Teaching: Review of the Underpinning Research*. London: The Sutton Trust. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.suttontrust.com/our-research/great-teaching/> [Darllenwyd 2 Tachwedd 2021].

Donaldson, G. (2015) *Dyfodol Llwyddiannus: Adolygiad Annibynnol o'r Cwricwlwm a'r Trefniadau Asesu yng Nghymru*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-03/dyfodol-llwyddiannus.pdf> [Darllenwyd 2 Tachwedd 2021].

Education Endowment Foundation (2021) *High-quality Teaching*. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://educationendowmentfoundation.org.uk/support-for-schools/school-improvement-planning/1-high-quality-teaching> [Darllenwyd 4 Tachwedd 2021].

Estyn (2013) *Teithiau Gwella Deuddeg Ysgol Uwchradd*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2020-07/Teithiau%2520gwella%2520deuddeg%2520ysgol%2520uwchradd%2520-%2520Rhagfyr%25202013.pdf> [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Estyn (2015) *Arfer Orau o ran Datblygu Arweinyddiaeth mewn Ysgolion*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2020-07/Arfer_orau_o_ran_datblygu_ar_weinyddiaeth_mewn_ysgolion_-_Mehefin_2015.pdf [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Estyn (2016) *Arweinyddiaeth a Gwella Ysgolion Cynradd*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2020-07/Leadership%2520and%2520p>

[primary%2520school%2520improvement%2520cy%2520%2520-%2520new%2520links.pdf](#) [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Estyn (2018a) *Arloesi'r Cwricwlwm mewn Ysgolion Cynradd*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2020-07/Curriculum%2520innovation%2520in%2520primary%2520schools%2520-%2520cy.pdf> [Darllenwyd 2 Tachwedd 2021].

Estyn (2018b) *Gwella Addysgu*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2020-07/Improving%2520teaching%2520-%2520cy.pdf> [Darllenwyd 1 Hydref 2021].

Estyn (2018c) *Paratoi ar gyfer y Fframwaith Cymhwysedd Digidol*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2020-07/Preparing%2520for%2520the%2520DCF%2520cym.pdf> [Darllenwyd 4 Hydref 2021].

Estyn (2018d) *Adroddiad Blynyddol Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru: 2017-2018*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2022-01/Estyn_Annual%2520Report_Accessible_Welsh_2018.pdf [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Estyn (2019) *Adroddiad Blynyddol Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru: 2018-2019*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2022-01/ESTYN%20Annual%20Report%202020_WELSH.pdf [Darllenwyd 4 Tachwedd 2021].

Estyn (2020a) *Datblygu Arweinyddiaeth: Astudiaethau Achos o Ddysgu Proffesiynol ar gyfer Arweinyddiaeth Ysgolion*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2021-08/Leadership%2520development%2520-%2520Thematic%2520survey%2520report%2520cy.pdf> [Darllenwyd 1 Hydref 2021].

Estyn (2020b) *Partneriaethau â Chyflogwyr mewn Ysgolion Uwchradd ac Arbennig*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2021-08/Partnerships%2520with%252>

[0employers%2520in%2520secondary%2520and%2520special%2520schools%2520cy.pdf](#) [Darllenwyd 1 Hydref 2021].

Estyn (2020c) *Paratoi ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru: Astudiaethau Achos a Chameos o Ysgolion Uwchradd, Ysgolion Pob Oed ac Ysgolion Arbennig*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2021-08/Preparing%20for%20the%20Curriculum%20for%20Wales%20cy.pdf> [Darllenwyd 5 Hydref 2021].

Estyn (2020d) *Adroddiad Blynyddol Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru: 2019-2020*. Caerdydd: Estyn. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2021-12/Adroddiad%20Blynyddol%20Estyn%202019-2020.pdf> [Darllenwyd 4 Tachwedd 2021].

Hattie, J. (2003) *Teachers Make a Difference, What is the Research Evidence?* Melbourne: Australian Council for Educational Research. [Ar-lein]. Ar gael o: https://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1003&context=research_conference_2003 [Darllenwyd 8 Tachwedd 2021].

King, F. (2014) *Evaluating the Impact of Teacher Professional Development: An Evidence-based Framework*. [Ar-lein]. *Professional Development in Education*, **40** (1), 89-111. Ar gael o: <https://eric.ed.gov/?q=+teacher+pd&id=EJ1028769> [Darllenwyd 8 Tachwedd 2021].

Ko, J., Sammons, P., a Bakkum, L. (2013) *Effective Teaching: A Review of Research and Evidence*. Reading: CfBT Education Trust. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED546794.pdf> [Darllenwyd 8 Tachwedd 2021].

Llywodraeth Cymru (2014) *Y Model Cenedlaethol ar gyfer Gweithio'n Rhanbarthol*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://llyw.cymru/model-cenedlaethol-ar-gyfer-gweithion-rhanbarthol> [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Llywodraeth Cymru (2015) *Y Model Cenedlaethol ar gyfer Gweithio'n Rhanbarthol: Adfywio Gwaith Rheoli Pobl mewn Ysgolion*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://llyw.cymru/model-cenedlaethol-ar-gyfer-gweithion-rhanbarthol-adfywio-gw>

[aith-rheoli-pobl-mewn-ysgolion](#) [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Llywodraeth Cymru (2017) *Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth Ein Cenedl: Cynllun Gweithredu 2017-21*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-03/addysg-yng-nghymru-cenhadaeth-ein-cenedl.pdf> [Darllenwyd 4 Tachwedd 2021].

Llywodraeth Cymru (2018) *Gwerthusiad Ffurfiannol o'r Model Ysgolion Arloesi: Crynodeb Gweithredol*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://llyw.cymru/sites/default/files/statistics-and-research/2019-06/180712-formative-evaluation-pioneer-school-model-summary-cy.pdf> [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Llywodraeth Cymru (2020a) *Canllawiau Cwricwlwm i Gymru*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/api/storage/b0e91f7c-0050-47b6-9b23-0273d39df9f3/canllawiau-cwricwlwm-i-gymru-070220.pdf> [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Llywodraeth Cymru (2020b) *Cwricwlwm i Gymru: Y Daith i 2022*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/api/storage/9da091a5-db8b-4202-b79e-af1f336e4c25/cwricwlwm-i-gymru-y-daith-i-2022.pdf> [Darllenwyd 8 Tachwedd 2021].

Llywodraeth Cymru (2021a) *Y Daith i Weithredu'r Cwricwlwm*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/cwricwlwm-i-gymru-y-daith-i-weithredu-r-cwricwlwm/> [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Llywodraeth Cymru (2021b) *Adnewyddu a Diwygio: Cefnogi Lles a Chynnydd Dysgwyr: Ein Cynllun Adfer Addysg o COVID-19*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://llyw.cymru/sites/default/files/pdf-versions/2021/7/4/1626351986/adnewyddu-diwygio-cefnogi-lles-chynnydd-dysgwyr.pdf> [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

Matthews, P. (2007) *How do School Leaders Successfully Lead Learning?* Nottingham: National College for School Leadership. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://dera.ioe.ac.uk/254/1/download%3Fid=23637&filename=how-do-school-lea>

[ders-successfully-lead-learning.pdf](#) [Darllenwyd 8 Tachwedd 2021].

OECD (2005) *Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers*. Paris: OECD. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.oecd.org/education/school/34990905.pdf> [Darllenwyd 3 Tachwedd 2021].

OECD (2014) *Improving Schools in Wales: An OECD Perspective*. Paris: OECD. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.oecd.org/education/Improving-schools-in-Wales.pdf> [Darllenwyd 8 Tachwedd 2021].

OECD (2017) *The Welsh Education Reform Journey: A Rapid Policy Assessment*. Paris: OECD. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.oecd.org/education/The-Welsh-Education-Reform-Journey.pdf#:~:text=The%20Welsh%20education%20reform%20journey%20has%20set%20into,the%20Welsh%20learner%20and%20a%20school%20improvement%20strategy.> [Darllenwyd 8 Tachwedd 2021].

OECD (2021) *Teachers' Professional Learning Study: Diagnostic Report for Wales*. Paris: OECD. [Ar-lein]. Ar gael o: https://www.oecd-ilibrary.org/education/teachers-professional-learning-study-diagnostic-report-for-wales_caf912c7-en [Darllenwyd 9 Tachwedd 2021].

Senedd Cymru (2021) *Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021*. Rhan 1. Caerdydd: Senedd Cymru. [Ar-lein]. Ar gael o: <https://www.legislation.gov.uk/asc/2021/4/contents> [Darllenwyd 9 Tachwedd 2021].